

Nyinflyttade invånare ger klart lägre intäkter till kommunkassan än man tror

(Från artikelserie i Dagens samhälle.)

Möjligen är pengarna tillräckliga? Inflyttarna tillhör ju kategorier som normalt inte kostar kommunen så mycket. Utöver det har kommunal utveckling i form av nya invånare såklart stora värden utanför kommunkassan. I samhället, näringslivet och livet. Men att nya invånare med automatik innebär snabba framgångar just för kommunkassan bör ifrågasättas.

Den genomsnittliga nettokostnaden för kommunal verksamhet ligger just under 60 000 kronor per invånare numera, och någonstans där eller strax däröver ligger vad kommunalråden brukar säga i talarstolar och tidningsartiklar att en ny invånare ger. Det är inte orimligt tänkt. Men stämmer det? Nej, troligen inte. Därför att de nya invånarna knappast är genomsnittliga.

Den specifika intäkten för just varje kommuns nytillkomna invånare under ett år har mätts en enda gång. Två dedikerade utjämningsexperter hos SKR studerade alla befolkningsförändringar 2012, och räknade ut vad utdelningen för de nya invånarna blev i alla kommuner.

Rapporten, som kom 2014, visade att snittintäkten för de nya invånarna stannade vid 31 253 kronor. Somliga kommuner låg klart lägre, vissa nere vid dryga 20 000 kronor. Mest beroende på låg skattesats.

Det här är ju några år sedan, så noteringarna åker upp en bit om studien skulle göras i dag (2024). Men låt oss jämföra med den genomsnittliga kommunala kostnaden per invånare samma år: 44 785 kronor.

Det skulle betyda mer än 13 000 kronor back. Per ny invånare. Och plötsligt ser kommunala satsningar för att locka nya invånare ganska ohälsosamma ut ekonomiskt.

Den till synes låga intäkten beror på vilka det är som flyttar. Det är i regel inte 90-åringarna som tar sitt pick och sitt pack och ger sig av över kommungränser. Det studerade året flyttade 550 000 personer och 55 procent av dem var i åldern 20–40 år. Personer i arbetsför ålder dominerade stort. Och som vi sett: de ger liten utdelning i kommunkassan.

Summering

- 3-åringen ger fem gånger så hög intäkt som en bankdirektör.
- Inkomsten från en precis likadan individ varierar beroende på kommuners specifika förutsättningar.
- Högre skattesats ger kommunen en högre intäkt.
- Den summa var och en betalar in i skatt gynnar i hög grad riket som helhet och kommunerna som grupp. Utjämnningssystemet vrider om utfallet för den enskilda kommunen så att intäkten speglar den genomsnittliga kostnaden för en invånare.
- Mest pengar ger de allra äldsta. Eftersom de förväntas föra med sig den allra högsta kostnaden.
- Om 90-åringen som flyttar in är kärnfrisk, spelar boule hela dagen och inte behöver någon omsorg – då är hon den absolut bästa nya invånaren för kommunkassan. Allra helst om hon är ogift.